

UNIVERZITA PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA V KOŠICIACH

Právnická fakulta

Katedra občianskeho práva

**KOŠICKÉ DNI
SÚKROMNÉHO PRÁVA VI.**

*Rekodifikácia civilného procesu „10 rokov po“
&
Rekodifikácia Občianskeho zákonníka „in medias res“*

Recenzovaný zborník vedeckých prác

KDSP
KOŠICKÉ DNI SÚKROMNÉHO PRÁVA

Košice 2026

Recenzovaný zborník vedeckých prác z medzinárodnej vedeckej konferencie Košické dni súkromného práva VI., ktorá sa konala v dňoch 22. až 24. apríla 2026, je čiastkovým výstupom riešenia projektov: VEGA č. 1/0492/26 s názvom „Koncepcia civilného sporového procesu a jednotlivé druhy žalôb podľa Civilného sporového poriadku - poznatky, výzvy, perspektívy“ a VEGA č. 1/0501/26 s názvom „Online priestor s dôverou: Ochrana maloletého spotrebiteľa na európskom digitálnom trhu“.

Editori:

prof. JUDr. Peter Molnár, PhD.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, Katedra občianskeho práva

JUDr. Miroslava Kušníriková, PhD.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, Katedra občianskeho práva

Mgr. Michal Bartko

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, Katedra občianskeho práva

JUDr. Júlia Krajčírová

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, Katedra občianskeho práva

Mgr. Marek Kohút

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, Katedra občianskeho práva

Všetky príspevky prešli anonymným recenzným konaním.

Tento text je publikovaný pod licenciou Creative Commons CC BY NC ND Creative Commons Attribution-NonCommercial-No-derivates 4.0 Licencia umožňuje dielo voľne zdieľať len s uvedením autora, bez komerčného použitia a bez akýchkoľvek úprav alebo odvođených diel.

Za jazykovú úpravu a obsahovú stránku zborníka vedeckých prác zodpovedajú autori jednotlivých príspevkov.

Dostupné od: 17. 04. 2026

Umiestnenie: <https://unibook.upjs.sk/sk/>

DOI: <https://doi.org/10.33542/KDSP-0512-2>

ISBN 978-80-574-0512-2 (e-publikácia)

ISBN 978-80-574-0513-9 (tlačaná publikácia)

Sponzori konferencie

BRÖSTL | ČENTÍK
ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

soukeník ■ štrpka

ÚVOD

Vážení účastníci, vážení čitatelia,

medzinárodná vedecká konferencia Košické dni súkromného práva už má svoju tradíciu. Autorom myšlienky tejto konferencie je prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc., bard občianskeho práva, emeritný profesor a bývalý dlhoročný vedúci Katedry občianskeho práva Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Jemu vďačíme za existenciu konferencie, jej formát, a, v neposlednom rade, za jej reputáciu.

Vzhľadom na spoločenské a právne realie považovali organizátori za vhodné aktuálne šieste podujatie tejto „série“ tematicky venovať desaťročným skúsenostiam s výsledkami rekodifikácie civilného procesného práva a vrcholiacim prácam na novom Občianskom zákonníku. Konferencia je zároveň súčasťou riešenia projektov podporených vedeckou grantovou agentúrou Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky a Slovenskej akadémie vied s procesnoprávnym a hmotnoprávnym zameraním. Voľba témy prilákala tento rok rekordný počet prihlásených účastníkov, či už v aktívnej alebo pasívnej forme účasti. Príspevky účastníkov reflektujú priamo alebo sprostredkované hlavné témy konferencie, poznatky, skúsenosti a myšlienky autorov, a majú potenciál obohatiť vedecký diskurz a rozprúdiť ďalšiu spoločenskú diskusiu.

Ďakujem všetkým účastníkom vedeckej konferencie z radov slovenskej, českej, poľskej, španielskej a dokonca japonskej akadémie, súdov sústavy všeobecného súdnictva, Ústavného súdu SR a právnej praxe, pretože práve a predovšetkým pre účastníkov sme túto konferenciu pripravili.

Verím, že účastníci konferencie vnímali pozitívne kvalitu samotných vystúpení, rozpravy, ako aj tradične priateľskú a pohostinnú atmosféru, o ktorú sa organizátori snažili.

Vďaka patrí oponentom predložených vedeckých prác, ktorých hodnotné pripomienky napomohli zvýšeniu úrovne konferencie a vedeckej kategorizácii konferenčného zborníka.

Takisto veľká vďaka patrí sponzorom konferencie – Advokátskej kancelárii Brössl & Čentík, s.r.o. a advokátskej kancelárii soukeník – štrpka s.r.o.

V neposlednom rade vyslovujem poďakovanie celému kolektívu učiteľov a doktorandov usporiadajúcej katedry, bez nasadenia ktorých by sa tento ročník konferencie neuskutočnil.

Košice, apríl 2026

prof. JUDr. Peter Molnár, PhD.

OBSAH

OBČIANSKE PRÁVO HMOTNÉ

DAROVANIE S ÚČELOVÝM URČENÍM DE LEGE LATA A DE LEGE FERENDA..... 9

Mgr. Miroslava Dolíhalová, PhD

JUDr. Ing. Andrea Bilas Ševčíková, PhD

KODIFIKÁCIA NOVÉHO OBČIANSKEHO ZÁKONNÍKA A JEJ PREJAV V DEDIČSKOM PRÁVE 16

Mgr. Miroslava Dolíhalová, PhD.

doc. JUDr. Juraj Takáč, PhD.

HRANICA MEDZI ZNÍŽENÍM CENY A NÁHRADOU NEMAJETKOVEJ UJMY..... 25

prof. JUDr. Monika Jurčová, PhD.

OBCHODNÝ PODIEL A REKODIFIKÁCIA 31

Mgr. Marek Nekoránik

ROZHODOVANIE O NEZAHÁJENÍ A UKONČENÍ ŽIVOT UDRŽUJÚCEJ LIEČBY: JUDIKATÓRNY POHLED 43

JUDr. Tobiáš Pacák

MUDr. Tomáš Koky, PhD

PENIAZE (A INÉ PLATIDLÁ) V NÁVRHU OBČIANSKEHO ZÁKONNÍKA..... 53

Mgr. Viliam Poništ, PhD.

ODPUSTENIE DLHU A VZDANIE SA EXISTUJÚCEHO A BUDÚCEHO PRÁVA: DNEŠNÝ A OČAKÁVANÝ MODEL..... 64

JUDr. Euboslav Sisák, PhD.

ZODPOVEDNOSŤ ČLENOV PRÁVNICKÝCH OSÔB VO SVETLE REKODIFIKÁCIE SÚKROMNÉHO PRÁVA 71

Mgr. Simona Škovirová

ÚJMA A ZVÍŘE 79

doc. JUDr. Petr Šustek, Ph.D.

VLASTNÍKOVA SLUŽOBNOSŤ..... 89

JUDr. Róbert Jakubáč, PhD.

**CHYTRÉ SMLOUVY A VÝKLAD PRÁVNÍCH JEDNÁNÍ V SOUKROMÉM PRÁVU:
MEZI VŮLÍ A KÓDEM..... 97**

doc. JUDr. Aleš Rozehnal, Ph.D.

**ZMLUVNÉ IMANIE MANŽELOV V NAVRHOVANOM OBČIANSKOM ZÁKONNÍKU:
VIAC ZMLUVNEJ AUTONÓMIE PRE SLOVENSKE MANŽELSKÉ MAJETKOVÉ
PRÁVO?..... 112**

JUDr. Kristián Vassay

**LIKVIDÁCIA PRÁVNICKÝCH OSÔB V NAVRHOVANEJ ÚPRAVE NOVÉHO
OBČIANSKEHO ZÁKONNÍKA..... 123**

prof. JUDr. Daniela Gandžalová, PhD.

doc. JUDr. Marian Ďurana, PhD.

JUDr. Monika Némethová, PhD.

CIVILNÉ PRÁVO PROCESNÉ

**K NIEKTORÝM PRÍPADOM „DOTVÁRANIA“ CIVILNÉHO SPOROVÉHO PORIADKU
ÚSTAVNÝM SÚDOM SLOVENSKEJ REPUBLIKY..... 132**

prof. JUDr. Peter Molnár, PhD.

**OSOBITOSTI ODDLŽENIA MALOLETÝCH OSÔB A OSÔB S OBMEDZENOU
SPÔSOBILOSŤOU NA PRÁVNE ÚKONY..... 140**

JUDr. Jakub Dzimko, PhD.

NALIEHAVÝ PRÁVNÝ ZÁUJEM A DOBRÁ PRAX SLOVENSKÝCH SÚDOV 149

doc. JUDr. Katarína Gešková, PhD.

AKTUÁLNI OTÁZKY HROMADNÉHO ŘÍZENÍ..... 166

Mgr. Miroslav Hromada, Ph.D.

MEDZITÝMNY ROZSUDOK O PREJUDICIÁLNE PÔSOBIACOM PRÁVE..... 172

JUDr. Viktória Jančárová, PhD.

JUDr. Martin Hrčka

TERRA INCOGNITA V (PROCESNOM) PRÁVE..... 187

doc. JUDr. Jaroslav Čollák, PhD.

VÝVOJ PROCESNOPRÁVNEJ ÚPRAVY SPOTREBITEĽSKÝCH SPOROV NA SÚDE. 204

Mgr. Marek Kohút

KONCENTRÁCIA PROCESNEJ AKTIVITY SPOROVÝCH STRÁN V ROZHODOVACEJ ČINNOSTI NAJvyšších SÚDNYCH AUTORÍT ČESKEJ A SLOVENSKEJ REPUBLIKY 213

JUDr. Viktória Kol'vecková, PhD.

REPLIK A INÉ NOVOTY V KOKURZNM PRÁVE SLOVENSKEJ REPUBLIKY 225

JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA

KONTUMAČNÝ ROZSUDOK PO 10 ROKOV ÚČINNOSTI CSP..... 236

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.

**OD USTÁLENEJ ROZHODOVACEJ PRAXE K VEĽKÉMU SENÁTU:
O ZJEDNOCOVANÍ JUDIKATÚRY A JEJ ÚSKALIACH PO DESIATICH ROKOCH
CIVILNÉHO SPOROVÉHO PORIADKU 245**

JUDr. Andrea Moravčíková, PhD.

ZRUŠENIE NEODKLADNÉHO OPATRENIA V APLIKAČNEJ PRAXI..... 256

Mgr. Denisa Rudžiková, PhD.

**UPLATŇOVANIE ODPOROVATEĽNOSTI PRÁVNÝCH ÚKONOV V ODDLŽOVACOM
KONKURZE PODĽA OBČIANSKEHO ZÁKONNÍKA A ZÁKONA O KONKURZE A
REŠTRUTKURALIZÁCIÍ..... 264**

doc. JUDr. Milan Sudzina, PhD.

**K NOVÉMU INSTITUTU PROZATÍMNÍCH ROZHODNUTÍ VE VĚCECH PÉČE
SOUDU O NEZLETILÉ..... 274**

doc. JUDr. Renáta Šínová, Ph.D.

**K PRÍPUSTNOSTI VYDANIA ROZSUDKU PRE ZMEŠKANIE VO VECI RELUTÁRNEJ
NÁHRADY NEMAJETOVEJ UJMY..... 281**

JUDr. Ľubomír Zlocha, PhD.

INTERPRETAČNÍ VÝVOJ ZÁSADY IURA NOVIT CURIA..... 298

PhDr. Mgr. Michal Krajčírovič

**VYBRANÉ OTÁZKY K POSKYTOVATEĽŤM ODBORNÉ POMOCI PŘI ŘÍZENÍ O
ÚPRAVĚ POMĚRŮ NEZLETILÝCH..... 310**

Mgr. Veronika Muščíková

**DOVOLANIE V CIVILNOM SPOROVOM PORIADKU: MIMORIADNY OPRAVNÝ
PROSTRIEDOK ALEBO „TRETIA INŠTANCIA“ V PRAXI?..... 318**

JUDr. Dalibor Vyhnálik, PhD.

**PREDVÍDATEĽNOSŤ SÚDNYCH ROZHODNUTÍ AKO (NE)NAPLNENÝ PRÍSEUB
REKODIFIKÁCIE..... 329**

prof. JUDr. Alexandra Löwy, PhD., LL.M

Mgr. Lucia Mertl

**JE OTÁZKA OSUDU KONCENTRÁCIE KONANIA PO PODANÍ ODVOLANIA
ROZLÚSKNUTÁ?..... 338**

Mgr. Michal Bartko

RODINNÉ PRÁVO

**CONCEPT AND PROTECTION OF THE FAMILY HOME IN SPANISH
CODIFICATION..... 349**

María del Carmen Luque Jiménez

**PRINCÍP NAJLEPŠIEHO ZÁUJMU DIEŤAŤA AKO JADRO OCHRANY DETSKÝCH
PRÁV 365**

doc. PhDr. JUDr. Lilla Garayová, PhD., LL.M

**K VYBRANÝM DÔVODOM ZÁNIKU MANŽELSTVA PODĽA NOVÉHO
OBČIANSKEHO ZÁKONNÍKA..... 377**

Mgr. Peter Koromhász, PhD.

JUDr. Miroslava Kušníkovičová, PhD.

PRÁVO DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

**NEKALOSÚŤAŽNÁ ÚPRAVA V NÁVRHU NOVÉHO OZ: KROK VPRED ALEBO DVA
KROKY VZAD?..... 387**

prof. JUDr. Branislav Hazucha, LL.D. MJur.

LICENČNÁ ZMLUVA V NOVOM OBČIANSKOM ZÁKONNÍKU..... 400

doc. JUDr. Renáta Bačárová, PhD., LL.M.

**K ZÁKLADNÝM KONCEPČNÝM VÝCHODISKÁM REKODIFIKÁCIE ÚPRAVY
NEKALEJ SÚŤAŽE..... 410**

doc. JUDr. Jozef Vozár, CSc.

Mgr. Lukáš Vozár

**NIEKOLKO POZNÁMOK K SÚČASNEJ A NAVRHOVANEJ PRÁVNEJ ÚPRAVE
OBCHODNÉHO TAJOMSTVA NA SLOVENSKU (POROVNANIE)..... 422**

JUDr. Radka Kopčová, PhD. LL.M.

KODIFIKÁCIA NOVÉHO OBČIANSKEHO ZÁKONNÍKA A JEJ PREJAV V DEDIČSKOM PRÁVE¹

Mgr. Miroslava Dolíhalová, PhD.

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Právnická fakulta
email: miroslava.dolihalova@umb.sk,

doc. JUDr. Juraj Takáč, PhD

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Právnická fakulta
email: juraj.takac@umb.sk

<https://doi.org/10.33542/KDSP-0512-2-02>

Abstrakt:

Príspevok sa primárne zameriava na analýzu a komparáciu inštitútu dedičskej zmluvy v podmienkach platného Občianskeho zákonníka a v návrhu nového Občianskeho zákonníka vrátane primárnej komparácie s českou právnou úpravou. Popri tomto dominantnom motíve príspevok poukazuje aj na ďalšie a súvisiace významné zmeny navrhovanej (re) kodifikácie v dedičskom práve. Cieľom príspevku je identifikovať a zhodnotiť kľúčové rozdiely medzi platnou a navrhovanou úpravou vybraných inštitútov dedičského práva a poukázať na ich význam pre modernizáciu slovenského súkromného práva.

Abstract:

The paper primarily focuses on the analysis and comparison of the institute of the inheritance contract under the conditions of the current Civil Code and in the draft of the new Civil Code, including a comparison with the Czech legislation. In addition to this dominant motif, the paper also points to other and related significant changes to the proposed (re)codification in inheritance law. The aim of the paper is to identify and evaluate the key differences between the current and the proposed regulation of selected institutes of inheritance law and to point out their importance for the modernization of Slovak private law.

Kľúčové slová: dedičské právo, rekodifikácia Občianskeho zákonníka, autonómia poručiteľ'a

Keywords: inheritance law, recodification of the Civil Code, autonomy of the deceased

Dedenie *de lege lata*

Smrť fyzickej osoby predstavuje v slovenskom právnom poriadku zásadnú právnu udalosť, ktorá vedie k zániku jej právnej subjektivity a otvára otázku ďalšieho osudu jej majetkových práv a povinností. Dedičské právo v zákone č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení poskytuje normatívny rámec na usporiadanie týchto vzťahov a zabezpečuje

---

¹ Príspevok bol spracovaný ako súčasť výskumného projektu VEGA č.1/0300/24 Strategické výzvy aplikácie Nariadenia EÚ č. 650/2012 o cezhraničných dedeniach (2024-2026).

právnú kontinuitu medzi poručiteľom a jeho právnymi nástupcami. V slovenskom právnom systéme je dedenie koncipované ako automatický prechod práv a povinností *ipso iure*, ktorý nastáva okamihom smrti poručiteľa. Tento prechod sa uskutočňuje *ex lege*, bez potreby prejavu vôle zo strany dediča, čím sa posilňuje právna istota v majetkových vzťahoch. Zároveň však dedičské právo rešpektuje autonómiu jednotlivca tým, že umožňuje dedičovi dedičstvo odmietnuť. Hmotnoprávna úprava dedenia je úzko prepojená s procesnoprávnymi pravidlami, ktoré zabezpečujú formálne a kontrolované prejednanie dedičstva. Dedičské konanie vedené súdom prostredníctvom notára ako súdneho komisára plní nezastupiteľnú úlohu pri ochrane práv dedičov, veriteľov aj tretích osôb. Táto kombinácia automatického právneho následníctva a procesného dohľadu odráža snahu zákonodarcu vyvážiť efektívnosť a spravodlivosť dedičského systému.

Vzhľadom na význam dedičských vzťahov nebola ich správa nikdy ponechaná výlučne na autonómii dedičov. Naopak, dedičské právo je tradične sprevádzané aktívnou účasťou štátu, pričom dedičské konanie sa začína *ex officio* bezprostredne po tom, ako sa súd dozvie o úmrtí fyzickej osoby. V rámci tohto konania súd poveruje notára, ktorý vystupuje v postavení súdneho komisára a je oprávnený vec prejednať a rozhodnúť v rozsahu ustanovenom zákonom.²

Dedičské právo tak predstavuje významný nástroj na zachovanie majetkových hodnôt a sociálnej stability po smrti jednotlivca. Jeho aktuálna podoba *de lege lata* vo vzťahu k prebiehajúcej rekodifikácii Občianskeho zákonníka zároveň prechádza významným vplyvom pripomienkovania a diskusie o ďalších možnostiach a otvára tak priestor pre odbornú ale aj laickú rozpravu o rozsahu autonómie poručiteľa a o možnostiach ďalšieho vývoja v kontexte pripravovanej rekodifikácie súkromného práva.

Najpodstatnejšie zmeny v právnej úprave dedičského práva v rámci realizovanej kodifikácie

Možno konštatovať, že súčasná hmotnoprávna úprava dedičského práva obsiahnutá v Občianskom zákonníku má za cieľ primárne smerovať ponechanie majetku pre prípad smrti vo sfére jednotlivých rodinných príslušníkov a to aj na úkor širšej dispozičnej autonómie poručiteľa. Takýmto spôsobom bola kreovaná koncepcia dedičského práva v našom právnom poriadku, pričom jeho súčasná podoba bola v minulosti v porovnaní s inými oblasťami občianskeho práva modifikovaná v omnoho menšej miere. Vzhľadom na to, je možné konštatovať, že súčasná rekodifikácia súkromného práva, ktorá má vyústiť do nového Občianskeho zákonníka, predstavuje najzásadnejšiu úpravu v tejto oblasti za viac než 60 rokov. Na prvý pohľad zrejماً zmena nastáva už v samotnom začlenení regulácie dedičského práva v rámci systematiky nového Občianskeho zákonníka. V súčasnosti máme dedičské právo upravené v Občianskom zákonníku v jeho siedmej časti, je rozdelené do piatich hláv, kde sa postupne reguluje nadobúdanie dedičstva, dedenie zo zákona, dedenie zo závetu, potvrdenie dedičstva a vyporiadanie dedičov ako aj ochrana oprávneného dediča.

V rámci navrhovaných zmien, bude dedičské právo upravené v šiestej časti Občianskeho zákonníka a rozdelené až do šestnástich hláv. Okrem všeobecných ustanovení sú v jednotlivých hlavách upravené dedičské tituly (dedenie zo závetu, zákona ako aj nový resp. obnovený inštitút dedičských zmlúv), iné právne úkony pre prípad smrti, povinný podiel, dedičská nespôsobilosť, neznámy dedič, odmietnutie dedičstva, správa dedičstva, prechod

---

² Andrea Barancová – Lubica Saktorová, "Právne a praktické dôsledky digitalizácie slovenského katastra: výzvy a príležitosti." Prístup k Just. E. Eur. (2024): 347. Úloha notára v konaní o usporiadaní dedičstva je upravená najmä ustanoveniami § 16 až 22 a § 161 a nasl. zákona č. 161/2015 Zb. Civilný mimosporový poriadok v platnom znení, ako aj zákonom č. 323/1992 Zb. Zákon o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok).

dlhov, prenechania predĺženého dedičstva na uspokojenie veriteľov, ako aj jeho likvidácia a ochrana oprávneného dediča.

Okrem systematiky, dôležitejšie zmeny možno badať v samotnej obsahovej regulácii dedičského práva. Tak ako vyplýva zo zverejnenej dôvodovej správy k návrhu ako aj vyjadrení rekodifikačnej komisie, primárnym cieľom zmien má byť rozšírenie dispozičnej autonómie poručiteľa.

S tým priamo súvisí zavedenia **dedičskej zmluvy** ako dedičského titulu, ktorý popri doteraz existujúcemu dedeniu zo zákona a zo závetu poskytne širšiu škálu možností úpravy majetkovoprávných vzťahov pre prípad jeho smrti.

Dedičská zmluva zohrávala historicky významnú úlohu najmä v kontinentálnych právnych poriadkoch, predovšetkým v nemeckom dedičskom práve, kde bola akceptovaná popri záвете ako forma poslednej vôle poručiteľa. Zároveň mala dedičská zmluva v minulosti svoje pevné miesto v právnej úprave obyčajového práva, ktoré platilo do roku 1950 aj na území Slovenska.³ Jej právna úprava sa postupne etablovala v nemeckom, rakúskom a švajčiarskom práve a následne aj v právnych poriadkoch nimi ovplyvnených, vrátane tureckého práva. Tieto systémy dedičskú zmluvu výslovne uznávajú ako osobitný dedičský titul, hoci rozsah zmluvnej autonómie účastníkov je spravidla výrazne limitovaný. Rakúske právo dedičskú zmluvu viaže predovšetkým na manželov a snúbencov a umožňuje v nej dohodnúť aj zákaz scudzenia alebo zaťaženia majetku počas života poručiteľa. Súčasne však zachováva poručiteľovi dispozičné právo k časti majetku a obmedzuje spätné zásahy len na vybrané prípady. Na rozdiel od kontinentálnych systémov anglosaské právo dedičskú zmluvu ako dedičský titul nepozná, avšak pripúšťa zmluvné záväzky smerujúce k zriadeniu alebo neodvolaniu závetu. Právne poriadky uznávajúce dedičskú zmluvu spravidla vyžadujú jej uzavretie vo forme notárskej zápisnice a zároveň vylučujú ďalšie *mortis causa* dispozície s tým istým majetkom, čím posilňujú právnu istotu zmluvných strán.⁴

Máme za to, že spoločným menovateľom opatrného prístupu k inštitútu dedičskej zmluvy je predovšetkým jej osobitný, dvojznačný právny charakter. Dedičská zmluva predstavuje na jednej strane dispozíciu s majetkom poručiteľa pre prípad smrti (*mortis causa*), a teda inštitút dedičského práva, na druhej strane však ide o zmluvný záväzok, ktorý je typický pre obligačné právo. Práve táto dualita vyvoláva systematické a koncepcné otázky týkajúce sa jej zaradenia v rámci súkromného práva. Dedičská zmluva sa zároveň nachádza na priesečníku dvoch základných princípov súkromného práva. Prvým z nich je princíp testamentárnej slobody, ktorého podstatou je zachovanie možnosti poručiteľa slobodne a až do smrti meniť alebo odvolať svoje závetné dispozície. Druhým je princíp zmluvnej autonómie, ktorý vychádza z akceptácie záväzkových vzťahov založených na slobodnej vôli zmluvných strán. Tento princíp zároveň nevyklučuje, aby vznik, zmena alebo zánik zmluvných záväzkov bol viazaný na smrť niektorej zo zmluvných strán. Práve napätie medzi týmito dvoma princípmi tvorí základný dôvod, pre ktorý je dedičská zmluva v mnohých právnych poriadkoch regulovaná reštriktívne alebo vôbec nepripustená.

Hlavný význam a zároveň rozdiel oproti nami dobre známemu závetu je v tom, že dedičská zmluva je dvojstranný právny úkon medzi poručiteľom a povolaným dedičom. Jedná sa o zmluvu, na základe ktorej sa poručiteľ zaväzuje povolať dediča resp. tretiu osobu aby dedila a táto to akceptuje, teda prijíma. Znamená to, že poručiteľ je na rozdiel od závetu

---

³ CIRÁK, J.: Dohody v dedičskom práve, In: Konsenzus v práve: Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, ktorá sa konala pri príležitosti 20. výročia založenia Univerzity Mateja Bela. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianum, 2013, s. 201

⁴ FEKETE, I., RAKOVÁ, K. Dedičská zmluva a spoločný závet v úvahách de lege ferenda. In FICOVÁ, S., RAKOVÁ, K., IVANČO, M. a kol. Vybrané otázky dedičského práva v úvahách de lege ferenda. 1. vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2022, s.69-71.

obsahovými dojednaniami dedičskej zmluvy viazaný. Na rozdiel od závetu, ako jednostranného právneho úkonu, nemôže zmluvu poručiteľ svojvoľne meniť ani rušiť. Všeobecne sa tým posilňuje právna istota subjektov dedenia. Dedič má väčšiu istotu, že zo strany poručiteľa nedôjde k svojvoľnej zmene vôle, a zase poručiteľ už za života má s dedičom upravené majetkové vzťahy pre prípad smrti. Takáto za života realizovaná úprava právneho osudu majetku pre prípad smrti poručiteľa by mala zároveň napomôcť vyhnúť sa eventuálnym sporom a nedorozumeniam, ktoré častokrát po smrti poručiteľa v rámci dedenia medzi subjektami nastanú. Zároveň, keďže dedičská zmluva môže mať aj odplatný charakter, je možné takýmto spôsobom taktiež riešiť aktuálne ekonomické potreby poručiteľa.

V porovnaní s inými právnymi poriadkami poručiteľ môže dedičskú zmluvu uzavrieť len za predpokladu, že disponuje plnou spôsobilosťou na právne úkony, čo výslovne vyžaduje aj nemecká právna úprava (§ 2275 ods. 1 BGB). Na strane zmluvného dediča sa spravidla vyžaduje existencia pasívnej dedičskej spôsobilosti. Väčšina právnych poriadkov zároveň vylučuje možnosť zastúpenia zmluvných strán splnomocnencom, keďže uzavretie dedičskej zmluvy je viazané na osobné konanie účastníkov (§ 2274 BGB). Táto požiadavka sleduje zabezpečenie autenticity prejavu vôle a zvýšenú ochranu poručiteľa pri dispozíciách s majetkom pre prípad smrti. Český občiansky zákonník v tomto smere zaujíma ešte striktnější prístup, keď výslovne ustanovuje, že dedičskú zmluvu, ako aj zmenu záväzkov z nej vyplývajúcich, možno uskutočniť výlučne osobným konaním zmluvných strán (§ 1584 ods. 2).⁵ Máme za to, že takto formulovaná úprava posilňuje dôraz na osobný charakter dedičskej zmluvy ako prejavu poslednej vôle. Zároveň však môže vyvolávať interpretačné pochybnosti v situáciách, keď má byť zmluvným dedičom právnická osoba, ktorej konanie je zo svojej povahy sprostredkované prostredníctvom štatutárnych orgánov.

Komparatívne možno dodať, že samotné uznanie dedičskej zmluvy ešte nevytvára o miere testamentárnej slobody. Česká právna úprava dedičskej zmluvy predstavuje model, v ktorom sa zmluvná viazanosť poručiteľa vedome kombinuje so zachovaním minimálneho priestoru pre jeho neskoršiu jednostrannú *mortis causa* dispozíciu. Tento korektív je explicitne vyjadrený v § 1585 ods. 1 OZ ČR, podľa ktorého dedičskou zmluvou nemožno disponovať o celom dedičstve, keďže jedna štvrtina musí zostať voľná pre osobitne prejavenu vôľu poručiteľa a ak má aj táto časť pripadnúť zmluvnému dedičovi, musí tak poručiteľ urobiť ešte závetom. Český zákonodarca tým zjavne neuprednostnil absolútnu zmluvnú fixáciu, ale model čiastočnej viazanosti, v ktorom dedičská zmluva síce predstavuje silný titul dedenia, no nepohlcuje celé jadro testamentárnej slobody. Uvedené riešenie súčasne oslabuje riziko, že by dedičská zmluva prakticky nahradila závet ako univerzálny nástroj usporiadania celého predmetu dedenia, a tým neúmerne zúžila priestor pre neskoršiu zmenu vôle poručiteľa. Český model tak stojí na rovnováhe medzi ochranou legitímneho očakávania zmluvného dediča a zachovaním minimálneho rozsahu autonómie poručiteľa pre budúce jednostranné rozhodnutie.

Túto vyváženosť ďalej potvrdzuje aj osobitná úprava dedičskej zmluvy medzi manželmi. Podľa § 1593 ods. 1 OZ ČR rozvod manželstva sám osebe neruší práva a povinnosti z dedičskej zmluvy, ak si strany neurčili iný režim. Po rozvode sa však každá zo strán môže domáhať jej zrušenia súdom, pričom zákon osobitne chráni toho z manželov, ktorý rozvrat nezapríčinil a s rozvodom nesúhlasil. Česká úprava teda nevolí ani automatický zánik dedičskej zmluvy rozvodom, ani jej bezvýhradné pretrvanie bez možnosti korekcie. Naopak, reflektuje, že dedičská zmluva uzavretá v manželskom kontexte má nielen majetkový, ale aj výrazný osobnostný a statusový základ. Práve tým sa český model odlišuje od koncepcií,

---

⁵ FICOVÁ, S., KRIŽAN, M., FEKETE, I., HAMŘÍK, M., IVANČO, M., KLINCOVÁ, Z., RAKOVÁ, K. Zásadná reforma dedičského práva – nevyhnutnosť či nepodstatnosť? Bratislava : Wolters Kluwer ČR, 2023, s. 136.

ktoré ochranu zmluvnej viazanosti budujú prevažne na čisto majetkovom základe, bez dostatočného zohľadnenia zmeny osobných pomerov strán.

V porovnaní so slovenskou navrhovanou úpravou je zreteľné, že slovenský návrh nového Občianskeho zákonníka posúva dedičskú zmluvu ešte výraznejšie v prospech autonómie vôle poručiteľa a zmluvnej slobody. Na rozdiel od českého práva však slovenský návrh neobsahuje kvantitatívny limit obdobný § 1585 ods. 1 OZ ČR. Z textu návrhu nevyplýva, že by určitá časť dedičstva musela zostať obligatórne voľná pre samostatné rozhodnutie poručiteľa.

Významný rozdiel medzi oboma modelmi sa prejavuje aj v otázke osobného vzťahu strán a dôsledkov jeho zániku. České právo výslovne viaže osobitný režim na manželov a snúbencov a pri rozvode zachováva dedičskú zmluvu ako pravidlo, hoci s možnosťou jej súdneho zrušenia. Slovenský návrh naopak nevytvára dedičskú zmluvu ako inštitút viazaný na kvalifikovaný osobný status. Podľa § 1973 návrhu OZ môže poručiteľ povolať druhú zmluvnú stranu alebo tretiu osobu a zmluva môže mať aj odplatný charakter. Ak však poručiteľ povolá za dediča manžela, v zmysle § 1982 návrhu OZ vychádza z opačného riešenia než české právo: dedičská zmluva rozvodom manželstva spravidla stráca účinnosť, ak nie je dohodnuté inak. Slovenský návrh teda v manželskom kontexte pravdepodobne uprednostňuje automatický zánik účinkov pred ich zachovaním s následnou súdnou korekciou.

Ďalším nówum v navrhovanej právnej úprave sú tzv. **iné právne úkony pre prípad smrti**. Jedným z nich je jednostranný právny úkon poručiteľa, ktorým poručiteľ vylúči dediča z dedenia zo zákona (tzv. negatívny závet). Listinou o vylúčení z dedenia nebude dedič, na ktorého sa to vzťahuje dediť zo zákona. Ak však z listiny o vylúčení nevyplýva niečo iné ostatné delačné dôvody zostanú nedotknuté. Osoba, ktorú poručiteľ vylúčil z dedenia zo zákona môže aj naďalej dediť to, k čomu bola poručiteľom povolaná dedičskou zmluvou alebo závetom. Obdobne sa postupuje aj v prípade vydedenia, kedy neopomenuteľný dedič nebude dediť zo zákona, ak poručiteľ neustanovil inak. Vydedenie musí uskutočniť poručiteľ osobne. Nie je možné, aby sa poručiteľ dal na tento úkon zastúpiť. Dôvody vydedenia uvedené v písmenách a) až c) Občianskeho zákonníka zostávajú obsahovo podobné ako podľa doterajšej právnej úpravy. Dochádza k terminologickým úpravám a ich miernemu rozšíreniu. K obsahovej zmene dochádza len v písmene d), kde sa dopĺňa dôvod, ak potomok trvalo vedie márnотratný život. Tento dôvod znamená, že ide o dediča nerozvážne utrácajúceho peniaze alebo iné identifikované hodnoty. Spravidla pôjde o osoby, ktoré sú napríklad v bankrote, prípadne pôjde o gamblera.

Ďalším inštitútom, ktorý rozširuje autonómiu vôle poručiteľa je **príkaz na započítanie daru**. V podmienkach právnej úpravy *de lege lata* platí, že pri dedení zo zákona musí súd vykonať započítanie vždy obligatórne⁶ a pre aplikáciu kolácie už nie je potrebný návrh zo strany niektorého z dedičov. V tomto prípade hovoríme, že súd vykoná koláciu *ex offio*.⁷ Do kolácie spadajú aj všetky dary, ktoré boli predmetom darovania v prospech toho ktorého dediča bez príslušnej protihodnoty, pričom tento predpoklad sa naplní darovaním nie obvyklých a nie bežných vecí (napríklad nehnuteľnosť, alebo vyššia suma peňazí). V zmysle novej právnej úpravy sa navrhuje posilnenie poručiteľovej autonómie a započítanie sa uskutoční len v prípade ak dal na to poručiteľ príkaz. Pri zákonnom dedení sa *de lege ferenda* navrhuje zrušenie všeobecnej povinnosti započítavať do dedičského podielu dary, ktoré dedič bezodplatne nadobudol od poručiteľa za jeho života, s výnimkou obvyklých darov v rámci tzv. kolácie. Započítanie takýchto darov sa má uplatniť len v prípade, ak poručiteľ na tento postup výslovne dá príkaz. Navrhovaná úprava týmto spôsobom výrazne posilňuje princíp

⁶ Bližšie pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 40/2027.

⁷ DUFALOVÁ, L. a kolektív: Občiansky zákonník. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2025, s. 507.

autonómie vôle poručiťa pri dispozícii s majetkom pre prípad smrti. K započítaniu darov dôjde len v situácii, ak je dedičov viac a medzi nimi nedôjde k dohode o vypořádání dedičstva. Mechanizmus započítania spočíva v tom, že k hodnote majetku tvoriaceho dedičstvo sa pripočíta hodnota započítavaných darov, čím sa vytvorí tzv. kolačná podstata. Táto hodnota následne slúži ako základ pre určenie výšky dedičských podielov jednotlivých dedičov. Súd dedičstvo potvrdí alebo vypořádá na základe takto určených podielov, pričom vychádza z právnej fikcie, že darovaná vec sa priraduje obdarovanému dedičovi.

Nová právna úprava nerozširuje dispozičnú autonómiu prostredníctvom právnych úkonov iba na strane poručiťa ale aj na strane dediča. Navrhuje sa zaviesť „staronový“ inštitút **zrieknutia sa dedičstva**, ktorý poznalo právo platné na Slovensku do roku 1964. Podľa navrhovanej právnej úpravy sa osoba, ktorá by mohla v budúcnosti nadobudnúť postavenie dediča, môže svojho dedičského práva zrieknuť na základe zmluvy. Ide o dvojstranný právny úkon uzatváraný medzi poručiťom a potenciálnym dedičom, ktorý môže mať odplatný alebo bezodplatný charakter. Obsahom tejto zmluvy je prejav vôle potenciálneho dediča vzdať sa dedičstva po poručiťovi ešte za jeho života. Forma zmluvy o zrieknutí sa dedičstva je kogentne ustanovená zákonom, keďže ide o právny úkon pre prípad smrti osobitne dôvernej povahy. Návrh zákona z tohto dôvodu vylučuje možnosť zastúpenia osoby, ktorá sa dedičstva zrieka, prostredníctvom zástupcu; tento právny úkon musí byť vykonaný osobne. Zmluva o zrieknutí sa dedičstva zakladá účinok, že osoba, ktorá sa dedičstva zriekla, nededí z nijakého dedičského titulu a hľadá sa na ňu, akoby sa poručiťovej smrti nedožila. Zmluvu o zrieknutí sa dedičstva môže poručiť uzavrieť s akoukoľvek osobou, ktorá by mohla, čo i len podmienene, prichádzať do úvahy ako dedič. Čo sa týka formy tejto zmluvy, tak nie je prekvapivým návrhom požiadavka na jej formu v podobe notárskej zápisnice. Obdobne aj následná povinnosť notára zabezpečiť jej registráciu v Notárskom centrálnom registri závetov, čo považujeme za návrh transparentný a posilňujúci právnu istotu pre dotknuté subjekty.

Ďalšími staronovými inštitútmi, ktoré obsahuje navrhovaná právna úprava dedičského práva je **odkaz a príkaz**. Odkazom bude mať poručiť možnosť ustanoviť osobu, ktorá nadobudne určitú vec resp. peňažné prostriedky z dedičstva bez toho, aby sa reálne stala dedičom. Nebude zodpovedať za pozostalostné dlhy a v rámci dedičského konania bude vystupovať ako veriteľ dedičov. Predmetný inštitút by mal slúžiť primárne na možnosť získania majetkového prospechu bez zaťaženia pasívami vo vzťahu k dobročinným, nadačným a verejnoprospešným inštitúciám. Odkaz sa zároveň môže vzťahovať na právo služobnosti spočívajúcej najmä v práve doživotného užívania nehnuteľností. V prípade príkazu poručiť uloží dedičom povinnosť aby niečo konali, alebo aby sa určitého konania zdržali resp. niečo strpeli. Jedná sa o prípady, kedy poručiť má záujem na tom aby dedičia v prípade jeho smrti rešpektovali jeho vôle prejavenu v príkaze napr. spôsob pochovania, povinnosť dediča doštudovať, nescudzenie dedičstva a.i.). Tu je zrejmá otáznosť vymožiteľnosti takýchto príkazov (eventuálne je to možné iba ostatnými dedičmi), ktoré vo väčšine prípadov tak ako tomu je aj v súčasnosti budú mať skôr morálno-etický význam ako nejaký právny záväzok.

Poručiť bude mať taktiež možnosť **ustanoviť správcu**, ktorého úlohou bude zachovať majetkové hodnoty patriace do dedičstva pokiaľ nedôjde k ukončeniu dedičského konania. Na rozdiel od súčasnej právnej úpravy, kde správcu môže ustanoviť výlučne súd (§ 182 – 186 CSP), nová úprava poskytuje túto možnosť aj samotnému poručiťovi. Na právny vzťah správcu dedičstva a dedičov sa použijú ustanovenia mandátnej zmluvy, pričom správca dedičstva má postavenie mandátára a dedičia postavenie mandanta. Správca dedičstva koná v mene a na účet dedičov. Správca dedičstva zodpovedá dedičom za škodu, ktorá vznikla zavineným porušením jeho povinností. Zodpovednosť za škodu je subjektívna.

Je zrejmé, že dedičská zmluva ako aj iné právne úkony pre prípad smrti majú za cieľ poskytnúť poručiteľovi širšiu voľnosť pri dispozícii svojho majetku pre prípad smrti. Vzhľadom na to, že sa bavíme o sfére súkromného práva, kde autonómia vôle predstavuje elementárnu zásadu tvorby právnych vzťahov, javí sa ako žiadané aby tento princíp bol hlbšie premietnutý aj do oblasti dedičského práva, kde v súčasnej dobe možno badať jeho obmedzenie vo väčšej miere ako by bolo vhodné.

Okrem úplných „noviniek“ môžeme badať **modifikáciu aj doteraz existujúcich inštitútov dedičského práva**. V prípade dedenia zo zákona je to rozšírenie subjektov, ktorý môžu dediť aj na ich potomkov (konkrétne deti a vnúčatá). Kým v súčasnosti v tretej dedičskej skupine dedia súrodenci a ak ich niet ich deti a v štvrtej prarodičia a ak ich niet ich deti⁸, po novom to môžu byť ešte aj deti týchto detí. Cieľom je eliminovať rozsah prípadov odúmrti a rozšíriť okruh zákonných dedičov aj na vzdialenejších rodinných príslušníkov poručiteľa. Predmetná navrhovaná úprava sa javí ako logická a majúca za cieľ vo väčšej miere eliminovať prípady odúmrti, kedy majetok poručiteľa z dôvodu absencie spôsobilých dedičov nadobudne štát a teda zvýšiť pravdepodobnosť prípadov, kedy majetok poručiteľa bude v majetkovej sfére jeho rodinných príslušníkov.

Rozšírenie okruhu zákonných dedičov smerom k vzdialenejším príbuzným je zároveň vhodné posudzovať v súvislosti s paralelným posilnením zmluvných a testamentárnych nástrojov. Pokiaľ (re) kodifikácia na jednej strane rozširuje autonómiu poručiteľa a na druhej strane obmedzuje odúmrt' rozšírením okruhu dedičov, pravdepodobne nepôjde o dva izolované zásahy, ale o dve konkurenčné koncepcie dedičského práva v rovine individuálnej a rodinno-solidárnej.

Zmenu možno badať aj v rozsahu podielu v prípade neopomenuteľných dedičov. Kým v súčasnej právnej úprave v zmysle § 479 OZ⁹ maloletí potomkovia poručiteľa musia dostať aspoň toľko, koľko robí ich dedičský podiel zo zákona a plnoletí potomkovia aspoň polovicu ich zákonného dedičského podielu, tak po novom to bude v prípade maloletého potomka poručiteľa 2/10 a plnoletého potomka 1/10 jeho dedičského podielu zo zákona. V navrhovanej úprave badať značné zníženie dedičského podielu neopomenuteľných dedičov v porovnaní so súčasnou právnou reguláciou. Je otázne či predovšetkým vo vzťahu k maloletým potomkom poručiteľa, voči ktorým má poručiteľ za života vyživovaciu povinnosť s cieľom zabezpečiť potreby dieťaťa a rovnakú životnú úroveň, týmto nedochádza k značnému oslabeniu jeho postavenia. Napríklad v prípadoch, kedy poručiteľ upravil majetkové pomery pre prípad smrti (zriadil závet) v čase, kedy deti možno ešte nežili resp. bol v diametrálne odlišnej životnej situácii a osobnom stave. Základom pre výpočet povinného podielu je hypotetický podiel neopomenuteľného dediča na dedičstve, ak by sa dedilo len zo zákona. Za základ pre výpočet teda slúži zákonný podiel neopomenuteľného dediča, pričom sa abstrahuje od dedičov povolaných zo závetu a z dedičskej zmluvy. Pri určení výšky zákonného podielu neopomenuteľného potomka (základu predvýpočet) sa neprihliada ani na ostatné právne úkony *mortis causa*, ani na skutočnosť, že niektorí dedičia povolaní zo zákona dedičstvo odmietli alebo sú dedičsky nespôsobilí. Pri výpočte výšky povinného podielu sa prihliada na skutočnosť, ak neopomenuteľného dediča poručiteľ za života obdaroval a ak poručiteľ chce (prikázal), aby sa tieto dary započítali na jeho dedičský podiel. Keďže v zmysle novej právnej úpravy bude mať poručiteľ k dispozícii viaceré inštitúty, ktorými môže modifikovať rozsah podielov neopomenuteľných dedičov, navrhovaná právna úprava reguluje neplatnosť úkonov pre prípad smrti (dedičská zmluva, závet, a vylúčenie z dedenia zo zákona), v prípade ak by nimi poručiteľ ukracoval nárok potomka na jeho povinný podiel. Už aj vzhľadom na

⁸ FEKETE, I.: Občiansky zákonník 2. Veľký komentár, Bratislava: Eurokódex 2011, s. 1316-1317.

⁹ DUFALOVÁ, L. a kolektív: Občiansky zákonník. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2025, s. 501.

významné zákonné ukrátenie nároku neopomenuteľných dedičov na dedičský podiel sa neplatnosť ďalšieho ukračovania nad zákonný rámec zo strany poručiťa javí ako žiaduce.

Dedenie zo závetu vrátane jeho prednosti ako dedičského titulu pred dedením zo zákona zostane po obsahovej ako aj formálnej stránke viac menej nezmenené.¹⁰ Nové znenie Občianskeho zákonníka obsahuje úpravu povolania osobitných dedičov (zdravotnícke alebo sociálne zariadenia, v ktorých starostlivosti sa poručiť nachádza), ktoré je možné len závetom vo forme notárskej zápisnice. Upravuje tiež problematiku omylu poručiťa v záвете tak z pohľadu subjektu ako aj predmetu dedenia. V prípade jeho relevantnosti má takýto omyl za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu. Ak sa však jedná iba o nesprávny opis subjektu resp. predmetu dedenia tak takýto omyl neplatnosť nevyvoláva. Vôľa poručiťa by mala predstavovať hlavný faktor na posudzovanie obsahovej stránky závetu. Ak je znej zrejmé čo, kto a v akom rozsahu má prostredníctvom závetu dediť, určité chyby resp. nepresnosti, ktoré sa dajú analogicky odstrániť resp. vyjasniť by nemali mať za následok jej neplatnosť.

V prípade dedičskej nespôsobilosti došlo k rozšíreniu taxatívnych zákonných dôvodov jej vzniku o prípad pozbavenia rodičovských práv dediča vo vzťahu k poručiťovi. Predmetná nespôsobilosť sa primerane aplikuje aj vo vzťahu k odkazovníkovi.

Záver

Predložený príspevok poukazuje na to, že dedičské právo v Slovenskej republike stojí na prahu jednej z najvýznamnejších koncepcných zmien od prijatia Občianskeho zákonníka v roku 1964. Súčasná právna úprava, hoci dlhodobo zabezpečovala stabilitu dedičských vzťahov, reflektuje skôr tradičný model ochrany rodiny a zákonných dedičov než dôsledné uplatnenie princípu autonómie vôle poručiťa. Prebiehajúca rekonštrukcia súkromného práva vytvára priestor na systematické prehodnotenie tohto prístupu a na modernizáciu dedičskoprávných inštitútov v súlade so spoločenskými a hospodárskymi zmenami.

Navrhovaná úprava dedičského práva sa vyznačuje výrazným rozšírením dispozičnej autonómie poručiťa, a to nielen prostredníctvom zavedenia dedičskej zmluvy, ale aj prostredníctvom ďalších právnych úkonov pre prípad smrti. Dedičská zmluva predstavuje kvalitatívny posun v chápaní poslednej vôle, keďže kombinuje prvky dedičského a obligáčného práva a posilňuje právnu istotu zmluvných strán. Zároveň však jej dualistický charakter legitímne vyvoláva otázky týkajúce sa rozsahu jej prípustnosti a vzťahu k testamentárnej slobode poručiťa.

Rozšírenie inštitútov, ako sú negatívny závet, príkaz na započítanie darov, zrieknutie sa dedičstva či odkaz a príkaz, poukazuje na snahu zákonodarcu poskytnúť poručiťovi flexibilnejšie nástroje na usporiadanie majetkových pomerov pre prípad smrti. Tieto mechanizmy môžu v aplikačnej praxi prispieť k zníženiu sporov medzi dedičmi a k lepšej predvídateľnosti dedičských vzťahov. Zároveň však kladú zvýšené nároky na právne vedomie subjektov dedenia a na odbornú činnosť notárov a súdov.

Osobitnú pozornosť si vyžaduje aj výrazné zníženie povinných podielov neopomenuteľných dedičov, najmä maloletých potomkov. Hoci tento krok sleduje posilnenie autonómie poručiťa, otvára legitímnu diskusiu o primeranosti ochrany slabších subjektov a o súlade navrhovanej úpravy s ochrannou funkciou rodinného práva. Rovnako rozšírenie okruhu zákonných dedičov smerom k vzdialenejším príbuzným predstavuje racionálny nástroj na elimináciu odúmrtí, avšak jeho praktické dôsledky bude potrebné overiť aplikačnou praxou.

---

¹⁰ FEKETE, I.: Občiansky zákonník 2. Veľký komentár, Bratislava: Eurokódex 2011, s. 1319.

Z pohľadu systematiky možno pozitívne hodnotiť podrobnejšie a prehľadnejšie členenie dedičského práva v návrhu nového Občianskeho zákonníka, ktoré prispieva k vyššej normatívnej zrozumiteľnosti. Navrhovaná úprava zároveň reflektuje komparatívne skúsenosti zahraničných právnych poriadkov, najmä nemeckého, rakúskeho a švajčiarskeho práva, pričom sa snaží adaptovať ich osvedčené riešenia na slovenské právne prostredie.

Slovenská republika už dlhodobo deklaruje zámer uskutočniť komplexnú rekonštrukciu súkromného práva. Platný Občiansky zákonník ako základný kodifikačný predpis tejto oblasti je v odbornej právnickej diskusii opakovane označovaný za normu, ktorá len obmedzene reflektuje dynamický vývoj spoločenských, ekonomických a hodnotových pomerov posledných desaťročí. Napriek viacerým čiastkovým novelizáciám si Občiansky zákonník z roku 1964 zachováva koncepčné východiská, ktoré podľa prevažujúceho názoru právnej teórie a aplikačnej praxe už nedokážu adekvátne reagovať na súčasné požiadavky moderných súkromnoprávných vzťahov.

Záverom možno konštatovať, že rekonštrukcia dedičského práva predstavuje príležitosť na vyváženú kombináciu tradičných hodnôt s modernými požiadavkami súkromného práva. Kľúčovou výzvou do budúcnosti zostáva nájsť rovnováhu medzi autonómiou vôle poručiťela, ochranou neopomenuteľných dedičov a zachovaním právnej istoty všetkých dotknutých subjektov. Úspech navrhovanej právnej úpravy bude napokon závisieť nielen od kvality legislatívneho textu, ale aj od jeho citlivej a jednotnej aplikácie v praxi.

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

BARANCOVÁ, A. – SAKTOROVÁ, L.: Právne a praktické dôsledky digitalizácie slovenského katastra: výzvy a príležitosti. *Access to Justice in Eastern Europe*, 2024, roč. 7, č. 4, s. 347–375.

CIRÁK, J.: Dohody v dedičskom práve, In: *Konsenzus v práve: Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, ktorá sa konala pri príležitosti 20. výročia založenia Univerzity Mateja Bela*. Banská Bystrica: Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici Belianum, 2013, ISBN: 978-80-557-0523-1, 434 s.

DUFALOVÁ, L. a kol.: *Občiansky zákonník. Komentár*. Bratislava: C. H. Beck, 2025. ISBN 978-80-8232-062-9, 1212 s.

FEKETE, I.: *Občiansky zákonník 2. Veľký komentár*. Bratislava: Eurokódex, 2011, ISBN: 978-80-89447-50-3, 2589 s.

FEKETE, I. – RAKOVÁ, K.: Dedičská zmluva a spoločný závet v úvahách de lege ferenda. In: FICOVÁ, S. – RAKOVÁ, K. – IVANČO, M. a kol. *Vybrané otázky dedičského práva v úvahách de lege ferenda*. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2022, ISBN: 978-80-571-0545-9

FICOVÁ, S. – KRIŽAN, M. – FEKETE, I. – HAMŘIK, M. – IVANČO, M. – KLINCOVÁ, Z. – RAKOVÁ, K.: *Zásadná reforma dedičského práva – nevyhnutnosť či nepodstatnosť?* Bratislava: Wolters Kluwer ČR, 2023. s. 136. ISBN: 978-80-7676-866-6

NOVÝ OBČIANSKY ZÁKONNÍK. Návrh paragrafového znenia a dôvodovej správy [online]. Bratislava: Ministerstvo spravodlivosti SR, 2026 [cit. 2026-02-28]. Dostupné na: <https://www.justice.gov.sk/agenda-ministerstva/kodifikacia-sukromneho-prava/>

DÓVODOVÁ SPRÁVA. Návrh paragrafového znenia a dôvodovej správy [online]. Bratislava: Ministerstvo spravodlivosti SR, 2026 [cit. 2026-02-28]. Dostupné na: <https://www.justice.gov.sk/agenda-ministerstva/kodifikacia-sukromneho-prava/>

Košické dni súkromného práva VI.

Recenzovaný zborník vedeckých prác

Zostavovatelia: prof. JUDr. Peter Molnár, PhD.
JUDr. Miroslava Kušníriková, PhD.
Mgr. Michal Bartko
JUDr. Júlia Krajčírová
Mgr. Marek Kohút

Vydavateľ: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
vo Vydavateľstve ŠafárikPress

Rok vydania: 2026

Rozsah strán: 435

Rozsah: 40,28 AH

Vydanie: prvé

DOI: <https://doi.org/10.33542/KDSP-0512-2>

ISBN 978-80-574-0512-2 (e-publikácia)

ISBN 978-80-574-0513-9 (tlačaná publikácia)

Účelová publikácia, nepredajná.